

Cur si Regina, dicitur Juno Moneta?

Dubium delicat Steph. Pighius in Annotat. ad Valer. loc. cit. n. 3. Dicitur Juno Moneta à monendo, ut dicemus, i. Juno. Unde quodlibet loquens simulacrum gaudebat hoc titulo: quo Moneta indigitatur, quæ Regina Juno; quoniam Romanis locuta est, sicut aliud simulacrum Capitolij; quippe antequam Galli Romam venirent, audita vox ex arce Capitolina ab æde Junonis; uti refert Cicer. i. de Divinat. Ipse enim Livius, ibid. sect. 67. subdit: Camillus tum Junoni Reginae templum in Aventino locavit dedicavitque Matuta Matri. Alexandr. Neapolitan. 6. cap. 4. distinguit. Prima (ait) Junonis ades à Camillo dicata est in Aventino, qua cæteris longè multumque præfuit, ad quam simulacrum Junonis Vejentana allatum memorant, quam Regnam nominatam volunt. Altera, in Capitolio juxta quam sacri anseres pascebantur, qua & Regina dicta est. Tertia in arce, cognomento Moneta. Miraculum locutionis iteravit collocacione matronarum, ut videbimus infra. Haud dicamus miraculum, sed infatuatis crebris embolijis dæmonis fucum; sicut quod nullius ponderis esset simulacrum, cum Romam deportaretur; ut somniavit Porphyrius.

Templum dedicatum.

Iterum imago ibi locuta.

Virgil.

Regia Junonis.

Juno vidua.

13 Dedicationem refert Tit. Liv. ubi supra, sect. 92. Creati Coss. L. Valerius & M. Manilius, cui Capitolino postea fuit cognomen. Hi Consules (ait) Magnos ludos fecere, quos M. Furius Dictator voverat Vejenti bello. Eodem anno ades Junonis Reginae, ab eodem Dictatore eodemque bello vota, dedicatur: celebratamque dedicationem ingenti Matronarum studio, tradunt. Etiam tradunt, simulacrum respondisse obsequio: igitur postquam in throno à Matronis sita, illis dixit: Bene collocasti; quasi non sufficeret, finxisse in dedicatione Fortunæ Muliebris (de qua 14. Jul.) ut ridet Plutarchus, qui de articulo in coriolan. jurè ait: Bis auditam hanc vocem, ij perhibent: sanè infectis similia, & creditu difficilia nobis persuadere conantes. Juno Regina dicta, quippe Diva Dearum. Unde illa:

Ego qua Divum incedo Regina, Jovisque Et soror & conjux.

Virgil. 1. Aeneid. v. 50. & Senec. in Hercules. v. 1. Illi seorsim à Jove data Regia, palatiaque. Hecærgon tabulas aneas ex Hyperboreis attulisse, quibus contineretur; in corporis solutione anima sub terram migrare, locum, in quo Junonis sit regia, non Jovis aula angustior. C. Rhodig. 10. cap. 12. Extra cælum procul Jove vivebat. Profecto divortium fecerat; qua de causa culta titulo Junonis Viduæ. Divortio à Jove factò

(inquit Pausan. cap. 253.) cum Stympalum se recepisset, Viduam se appellasse. Signat unde tanta Junoni majestas in Dea Syria Lucian. Juno est, si propius contempleris: haud quaquàm unius speciei formam præ se fert: nam in universum quidem, quod verè dixeris, Juno est; cæterum habet quippiam & Minerva, & Veneris, & Luna & Rhea & Nemesis & Parcarum: altera quidem manu sceptrum tenet, altera colum, & in capite radios gerit, & turrim, & cæstum habet. Adi Kircher. 1. Oedip. Syntagm. 4. cap. 18.

Imago Junonis Regine.

14 Quanti honoris duceretur simulacrum Junonis Reginae, constat perspicue ex majestate pompæ; quam ex Livio describit Gyraldus, Syntagm. 3. n. 15. Sacrum (inquit) Dea peractum. Ab ade Apollinis boves femina dua alba portà Carmentali in Urbem ducta. Post eas duo signa cupressæ Junonis Reginae portabantur) semper dum in expiationem prodigiorum nebat procuratio, effigies Junonis Reginae fiebat ex cupressu. Pier. Valer. 52. cap. 7.) Tum septem & viginti virgines longam inducunt vestem, carmen in Junonem Regnam canentes, ibant; illa tempestate forsitan laudabile rudibus ingenijs, nunc abhorrens & inconditum, si referatur. Virginitatem sequentur Decemviri, coronati laureâ, prætextatique. A porta Jugario vico in forum venire: in foro pompa consistit per manus veste data (de quo infra) virgines sonum vocis pulsu pedum modulantes inceserunt. Inde vico Thufico per Boarium forum in vicum publicum atque ad Junonis Reginae perrectum. Ibi dug hostia à Decemviris immolatæ, & simulacra cupressæ in adem illata. Idem astruunt Chartar. de Imagin. pag. 16. & Marlian. cap. 23.

Pompa.

Peplum.

15 Tunc illi offerebatur peplum, teristrum seu velum pretiosum. Tiraquell. leg. comub. 10. n. 44. Commendatio erat illius Numinis majestatis, semper non posse videri. Unde ara ei dicata suspensio velo inter binas pyramides, supra quod aquila volans cum fulmine, & titulo Junonis Reginae ex voto pro salute. Jacob. Boissard. 3. p. Antiq. Roman. pag. 128. Hæc trica superstitionis; quapropter de cælo tactum simulacrum, ambulsit velum, & quod colebatur ut portentum, apparuit lignum & ustum. Pepli traditio à Matronis, & usus doni in pressura Urbis, refertur à Silio Italic. 7. de Bell. Punic. à v. 76.

Femineus matrum graditur chorus, ordine longo Junoni pallam, conceptaque vota dicabat.

Huc

Sil. Ital.

Imago Junonis velata.

Stadius.

Apollo Hyperboreus, & Pythius

Serpens Pythion.

Unde Apollo Pythius.

Huc ades à Regina Deum: gens casta precatur, Et serinus digno quæcumque est nomine turba Ausonidum, pulchrumque, & acu subregmine fulva, Quod nostræ nevere manus, venerabile domum. At dum decrevit matrum metus; hoc tibi Diva Interea velamen erit: si pellere nostris Marmaricam terris nubem dabis; omnis in avro Pressa tibi varia fulgebit gemma corona.

Hinc imago ejus velata cum hasta pura & patera, adstante pavone. Congruum visum, ut Regina Deorum in clientelam (implorantes) acceptet. Hemelar. Numism. aur. Tabul. 22. & 38. Eodem habitu apud Græcos, ut profert Goltz in Græcia, Tabul. 5. quò Nonnius: Juno Regina est (inquit) velato capite cum scepro, ut aliquando in Romanis nummis videre est: frequentius tamen hastam pueram & pateram gestat; ut ait Stadius, 3. Thebaid. v. 51.

Scepri ferq Junonis opem, reditumque suorum Exposcunt. Siccine imaginem Junonis describit Chartar. d. pag. 120. & Fulgent. Placiad. 2. Mytholog. n. 4. quem sequitur Albricus, de Deor. imagin. n. 11. De Junonis corona, diximus, 2. Januar. 13. Vid. Pausan. cap. 59.

16 Sacra Delphis Apollini Hyperboreo. K. G. Dicitur etiam Pythius inter Crotoniatis (ait Ælian. 2. Var. histor. cap. 26.) quod aliquando eodem die, eademque horâ visus sit à multis in Metapontio & Crotone in certamine; ubi Pythagoras alterum semur aureum ostendit. Idem asserit Bulenger. de Oraculis, cap. 6. Hunc in Scythia colunt impense Agathyrsi, oracula observantes. Servius in illud Virgil. 4. Aeneid. v. 146. Pidiique Agathyrsi. Pythij nomine illustratur, quia in Hyperboreos fugit, ob necem Pythonis post expiationem, Jovis mandato. Gyrald. Syntagm. 7. num. 17. Hyginus textit scenam ab ovo. Python terræ filius (inquit fabul. 140.) draco ingens. Hic ante Apollinem ex Oraculo in monte Parnasso responsa dare solitus erat. Huc ex Latong parti interitus facto fururus. Hoc cum Juno reserit; facit, ut Latona ibi pareret, quò Sol non accederet. Python ut sensit, persequi Latonam cepit, ut eam interficeret. At Latonam Jovis jussu ventus Aquilo ad Neptunum pertulit, qui eam tutatus, & in insulam Ortygiam derulit, quam fluctibus operuit: Quòd cum Python eam non invenisset, Parnassum redit. Tunc Neptunus, quam cooperuerat insulam in aqua superficiem retulit

que postea Delus insula est appellata. Ibi Latona oleam tenens, parit Apollinem & Dianam, quibus Vulcanus sagittas dedit donum, post diem quartum quàm essent nati. Apollo matris penas excucutus est; nam Parnassum venit, & Pythonem sagittis interfecit. Inde Pythius est dictus, & ossa ejus in cortinam (tripodem ad Oraculum) coniecit, & in templo suo posuit, ludosque funebres ei fecit; qui ludi Pythia dicuntur. Videbimus, 7. Maij.

Pythia ludia.

Apollo missi templum Hyperboreis.

Qui grati Apollini.

Illorum mores, & insule clima.

Ibi nata Latona.

17 Hyperborei populi ad eos accessum Solis (nil mirum, sunt in Aquilone) celebrarunt; ita ut per Athenienses dona mitterent in Delon (uti observat Ælian. 3. Var. histor. cap. 1.) ubi Sol natus. Deinde, quia insigniter ab Apolline dignati erant: igitur ad illos missi è Delphis templum, quod illi obtulerunt apes ex melle cerâ atque pinnulis compactum, dum primo Delphos accessit. Pausan. cap. 321. & Nonnius in Goltz. Græciam, Tabul. 8. Hac de causa Apollinis cultui maximoperè addicti, ut primitias ei dicarent, & in Delos mitterent; uti dicemus, 7. Aprilis. De his populis fusè apud Virgilij Scholiastas in illud, 3. Georg. v. 381. Talis Hyperboreo septem subjecta rionis Rhodigin. 16. cap. 22. Plin. 4. cap. 12. ait, multa à multis de eis fabulosis celebrata miraculis; & ipse fabulatur plus cunctis. Ibi creduntur (subdit) esse cardines mundi, extremique siderum ambitus, semestri luce, & una die ab æquinoctio verno in autumnum; non ut imperiti dixerent, Solis averse. Semel in anno solstitio oriuntur ijs Soles; brumâque semel occidunt. Regio aprica, felici temperie, omni afflatu noxio carens: domus ijs nemora, lucique & Deorum cultus viritum gregatimque: discordia ignota, & agritudo omnis, mors non nisi satiærate vita. Astipulatur Ravif. Textor, 7. Officin. cap. 48. Frugum primitias Apollini mitterebant. Satiati vita, indulgent epulis & volupratibus: denique ex quadam rupe in mare desiliunt. Felix prorsum exitus!

18 In mythica historia lib. 2. n. 92. Ita blaterat Diod. Sicul. In Oceano insula, quam Hyperborei incolunt: ita vocati, quòd Borea vento sint remotiores. Solum hic optimum esse ac fructuosum; ac propterea bis in anno messem fieri. Latonam hic natam fabulantur: ideoque Apollini prædijs alijs cultum deferri; & quia Deum hunc quotidie perpetua laudum decantatione celebrent, sumisque prosequantur honoribus, homines illos velut sacerdotes Apollinis esse perhibent. Lucus ibi magnificus, & templum insigne rotundâ formâ, donariisque multis exornatum. Urbs quòque Deo huic sacra: civium plerique citharistæ,

Ad insulam defen- dit Apollo. *sta*, quibus gesta Apollinis honorifice pradicentur. Lunam ex hac insula ita conspici, ut parum à terra distet, & terrestres quosdam tumulos in facie representet. Deum Apollinem unde vigenis annis semel insulam adire; quo spatio astrorum in pristina loca revolutiones perficiantur. In hac Deum, apparitione citharà psallere noctu & choreas agitare continne ab æquinoctio verno ad Plejadum usque exortum, suorum se laudibus successuum oblectantem, dicunt. Ejus effigies, quasi Musarum chorò præsidis, citharam inter Musas tenentis & pulsantis. Pausan. cap. 107. & 263. Iconem videlis apud Kircher. in Obelisci Pamphil. lib. 3. cap. 12. Ampliora videnda apud Solin. cap. 21. ibique Georg. Draud. & Herodot. lib. 4. à n. 8.

19 Ut plus federet cordibus pro religione vanissima superstitione, mendacia ornabant credulis ampliore mendacio. Refert Ælianus mira præstigia. Hyperboreorum gentem (asserit, in de Histor. Animal. cap. 1.) & Apollinis apud eos honores, non modo Poeta, sed alij etiam Scriptores celebrant; & inter alios Hecateus Abderita. Apollini sacri sunt Boreæ & Chionis filij, tres numero fratres, sex cubitorum proceritate. Hi cum solempne sacrificium stato & præfinito tempore peragunt; innumera Cynorum examina è Riphais montibus advolant: qui ubi templum volando circumvecti fuerint, & veluti lustraverint, in septem templi descendunt: quod & spatio amplissimum, & specie pulcherrimum. Cum autem Cantores vernaculo eis musica genere, & simul citharædi suavissima melodia Deum celebrant; cyni etiam ipsi concinne accinunt, nec usquam abscondit aut ineptia voce aberrant, sed tanquam incitamentum & auspiciam cantus chorodidascalo editum secuti, peritissimis carminum sacrorum decantatoribus concinunt. Hymno jam perfecto volucris ille chorus cedit. Postquam solito sibi Dei celebrandi munere est defunctus, ac divinos honores per totum audit diem, simulque & ipse cantavit, & oblectavit alios; avolat. Embolium insignis. Imaginem præmissi Apollinis Hyperborei, 3. Januar. n. 16.

20 Hoc in declarationem munerum Apollinis intuitu, Romæ ornabatur pharetrâ & lyrâ. Pharetrâ, ut Pythius; lyrâ, uti Hyperboreus. Horatius, 1. Od. 21. à v. 10. accinit:

Delon Apollinis:
Insignemque pharetram
Eraternaque humerum lyrâ.

Horat. Colebatur inter Romanos Hyperboreus titulo Apollinis Conservatoris. Idcirco ejus imago juvenis pulchri, nudi, laurum

In dextrâ tenentis, sinistrâ citharam. Heme- lar. Tabul. Numisim. 43. Lemma: Apollini Conservatori: Apollini Salutaris. Sub eodem titulo ipse Tabul. seq. promit effigiem Apollinis figurâ & habitu Centauri, dextrâ sphaerulam, sinistrâ gubernaculum habentis. Per sphaeram signatur musica, quæ juxta Pythagoram resultat cœlestium motu sphaerarum, Solque tenet gubernaculum tanquam motus ac musicæ princeps, quo mundus regitur, & unione contrariorum, quasi vocibus ad consonantiam harmonicam dissonis. Claudian. 4. Consul. Honor. à v. 65.

Qui postquam rursus heriles Agnovere sonos, redijt meliori magistro Machina, concentusque poli.

21 Inter Ægyptios sacrum dictum Lana Isidis & Mercurij. Ægypt. K. Nescio quid esset, unde ariolari licet. Braun. 1. p. de Vestit. Sacerdot. Hebræor. cap. 9. n. 14. inquit: Tempore Ammonis & Osiridis factum est, ut Mercurius oves Ammonis palpans, & mollitie lana delectatus; floccum traheret & torqueret: unde didicit, lanam posse torqueri in modum philyra & neri, ut inde vestes conficeremur, quod docuit Osridem, aut Isidem. Inde initium lanificij. Osiris ille est ipse Mestram, de quo Moyses, Genes. 10. Ideoque patrem dicitur habuisse Ammonem, qui & ipsissimus Cham merito creditur. At Tertullian. de Pallio, cap. 3. Credo jam de vestro (infit) quod Ægyptij narant. Eâ tempestate Osiridis, qua ad illum ex Libya Hammon evasit ovium dives; cum ipsis Mercurium autumant forte palpanti arietis mollitie delectatum, deglubisse oveculam: dumque pertentat, quod facilitas materia suadebat, tractu prosequente filum eliquasse, & in vestis pristinae modum, quam philyrâ tenui vinxerat, texuisse. Tota historia profectò mythica, quam ita hic num. 53. exponit Pamelius.

Argivorum Rex Apis (ait) post diluvium sub Ogi- ge, teste Eusebio, in Chronic. Jovis ex Niobe Inachi filia filius, postquam fratri Agialeo id regni reliquisset; in Ægyptum profectus, etiam Osiris nuncupatus est, & post obitum Serapis. Hac igitur tempestate cum ad illum venisset Ammon ovium pastor (idem qui Jovi Ammoni templum extruxit) Mercurium lanificij auctorem fuisse, credunt. Quod confirmat Plin. 7. cap. 56. dum Ægyptijs textilia, Arachnae limum & retia attribuit, alij Minervæ. Videtis Ovid. 6. Metamorph. à fab. 1. Jure celebrabatur institutum, dum fœminis maxime otiosis, exponebatur commodum naturaleque exercitium.

Imagines.

Claudian.

Lana Isidis & Mercurij.

Lanificium unde.

Mercurius Trifasciatus, Apis qui Serapis.

Templum Jovis Ammonis.

22 In Syria Adonia, ex quibus Lacedæmoniorum, ut videbimus 15. Jul. dicta Adonia Antiqua & Prisca; eò quòd à primis sæculis in Syria instituta, etiam sub titulo Thamuz. De fabula Veneris, & Adonidis loquuntur. Ovid. 10. Metamorph. fab. 12. Natal. Comes, 5. Mytholog. cap. 16. Gyrald. Syntagm. 13. à n. 45. Hygin. & Pausanias. Duos fuisse Adonides, alterum Bilblum, alterum Cyprium; AA. præfati dicunt, & suffragatur Cœl. Rhodigin. 29. cap. 18. De Cyprio arbitror instituta Adonia Athenis, eò quòd proxima Cyprus. De Bilblo apud Libanum. Unde Adonidem vocarunt Chamum, alij Cadnum, extensa superstitione usque in Ægyptios & Assyrios. Ab Hebræis Adonis dictus Thamuz, vel Thanus, ut placet Hieronym. in Ezechiel, 8. cuius sacra ab ipsis celebrata, uti ibid. constat; nosque dicemus loc. cit. Fabula promit Adonidem Veneris fuisse amasium, qui occisus ab aprio, cujusque calamitatem planxit Venus ut cognovit, illiusque cadaver inter lactucas locavit: queis revixit, & Venus post cum exultatione recepit. Alij exponunt physiologicè de Sole, ut Macrobius & Fulgentius Placiades lib. 3. Mytholog. n. 8. Pontan. Uran. 1. accinit:

Terra etenim Solem queritur deserta cadentem Invidit, quem tristis hyems, qui sevir apri Horret cana gelu facies, ut plurimus imber Crine manet geminos, & cum malè contulit arnos:

At veluti virgo absentis cum sola marito Suspirat sterilem lecto traducere vitam, Illius expectans complexus anxia charos, Cum gravidos aperitque sinus & terra relaxat Spiramenta, novas veniat quo succus in herbis, Diglomeratque nives & grandine verberat auras.

Nam cum Sol rebus præsit pater ipse creandis, Ut sese ad Manes bruma sub frigore transit. Tunc tellus viduata sulcos oblimat in alvo, Et tandem complexa suum lætatur Adonem.

23 Ita Mythologi. Sed sicut Cœl. Gregorius in Observationib. Hortos Adonidis (quos Ethnici Elysios dixerunt) cogitavit per vocem Edem vel Adon allusione ad paradysum vocatos (sicut in toto opere describit sacra nomina variata à Gentibus in Ethnica figmenta) non aliter Jacob. Bolduc, 3. de Oggio Christian. cap. 7. retorquere satagit historiam Job, in fabulam Adonidis, maxime quia Adonis Hebraicè dicitur Thamuz. Nescio an ratiocinium dicam, delirium vel enthusiasmum cogitationis vagæ & vagabundæ. Sub Adonidis figmento (inquit) la-

ter historia famosissimi in tota Asia viri Job, sub nomine Thamuz, quod importat Perfectus Huz, juxta illud: Et erat vir ille perfectus. Iste ergo Thamuz, cum esset juvenis pulcher erat valde: id est, Job primis sue vite annis in temporali perfecta prosperitate vivebat; sed apri dente occisus est, satana suis dicerijs Deum provocante, omnes cum filiis & sanitate corporali suas amisit opes, & ad nihilum redactus est, ac si esset mortuus. Inter lactuca folia sepultus est; quia mansit abscondus in medijs suis calamitatibus. Plaxit cum Venus amare, id est ejus amici; per quem planctum revixit Thamuz, & Venus hilariter eum excepit. Job cum electa filiorum & filiarum sobole, duplo quam prius dives effectus est. Post mortem festiva hujus vicissitudinis memoria celebrata est à vicinijs Sidonij quotannis cum planctu, & etiam cum gaudio ex resurrectione: quem ritum sensim diabolus mille nanij & superstitionibus vitavit. Id triumphè!

24 Haud fabulæ accommoda apodosif, cum uxor Jobi ei in tanta calamitate ac vulnere apri diaboli, dixerit: Benedic Deum, & morere: cum Venus ut succurreret Adonidi per spinas ambulaverit, ut properaret ad amasium faucium: unde contigit, quòd pede spiculo rosæ puncto, sanguinem elicuerit, quo ex tunc rosâ quæ pridem albicantis coloris, mutaretur in purpureum. Videbimus, 1. April. n. 7. Aliam signabimus fabulam inter Hebræos (de Sacerdote militiæ cœli, nomine Thamuz, cujus fatum cuncta Numina fleverunt) 5. August. n. 4.

DIES XVII. FEBRUAR.

1 GRad. 27. Aquarij, etfi ab Ovid. XIII. K. v. 457. signetur Sol in piscibus.

Jam levis obliqua subsedit Aquarius urna: Proximus aquareos excipe Piscis equos.

Favonij vel Austri cum grandine. Colum. Extremum coxa & cauda Leonis vespere oritur. Junctin. K. A. In hujus gradus horoscopo qui nati, juxta Jul. Firmicum, erunt hieroduli, templorum vigiles, mystæ & cantores, ac in sacrorum cæremonijs hymnos dicentes. Virgo occidit juxta Geminos. Ptolom. Agemus Isag. August. à n. 1. & die 21. n. 1. Septembr. 1. 11. & 20. Imago apud Ægyptios erat Isidis fœmellæ pulchræ sub arbore, in cujus ramis hinc inde Canis & Ibis residebant. R. Avenar. & Kircher. 2. Oedip. p. 2. clas. 7. cap. 7. Domus multis sepibus circumdata. Sphæx. Arab.

An intelligendus Jobus ex fabula Adonidis?

Rose color minus.

Ovid.

Imago Virginis.

Ho-